

Rytme, tid og rom

Rytmer og gjentakelser fungerer som et kart å orientere seg etter. Det skaper oversikt og forutsigbarhet for store og små. Som mennesker er vi stillet inn i en verden av tid og rom som vi lærer å orientere oss etter. Før, nå og etter er like reelle retninger som oppe og nede og hit og dit, men tidsdimensjonen tar det svært mye lenger tid å finne ut av. Små barns opplevelse av tid er ganske annerledes enn den voksnes. De lever i nuet, sier vi. "Her og nå" er det som eksisterer, det er vanskelig for de yngste å se for seg "snart" eller "en annen gang". Dette er årsak til at vi i steinerbarnehagene særlig vektlegger ro og forutsigbarhet. Gjennom faste rytmer, gjentakelse og god tid oppstår en trygg forutsigbarhet for barna. En tilsvarende forutsigbarhet ønsker vi også skal leve i rommet rundt barna. Når barnehagehverdagen er preget av at ting skjer til vante tider og på vante steder, kan barna bli trygge nok til å gi seg helt hen til leken.

Mennesket lever på jorden i et veldig spenn mellom rytmene i natur, kultur, samfunn og familie. Tiden, den fjerde dimensjon, er kanhende vår største utfordring i dag.

- Årstidene, flo og fjære, natt og dag, den egne kroppens mange rytmer helt fra den nyfødtes hurtige hjerteslag til cellenes 7-årige livsløp.
- Kulturens skiftninger mellom hverdag og helg, høytider, dagligliv og ferier.
- Samfunnets rytmer med arbeidstider, busstider, åpningstider, kinotider osv.
- Familiens rytme (eller utrytme?) med alt som skal passes inn av fellesskap og fritid, fritidsaktiviteter, kurs og hobbyer, mammadager og pappadager ...

Alle disse klokkeslett og planer som biter hverandre i halen og jager oss hit og dit. "Logistikk" er et moderne ord. Hvordan skal vi få alle planer, avtaler, rutetider, arbeidstider og åpningstider til å passe sammen? Hvordan skal vi unngå å rammes av stress? Og aller viktigst; hvordan skal vi unngå at barna rammes?

Den gode tiden

Rytme er et pedagogisk verktøy, den forutsigbare tiden er noe annet enn takt. En levende rytme er sart. Den lar seg jage. At barnehagehverdagens *stemme* stemmer inn som en harmonisk, samspillende instrument i den komposisjonen som utgjør barnets hverdag, som er barnets liv, det er vårt mål. Det er en oppgave i barnehagen å skape en atmosfære for *god tid*. Det fysiske miljøet, det som består av barnets egen kropp, omgivelser og andre mennesker er klangbunn for barnets møte med tiden – både den gode tiden og den mindre gode. Den som *er*

- Den som strømmer eller presser seg på fra fremtiden
- Den som likegyldig passerer

- Den som blir avbrutt og den som varer
- Fortid som lys eller skygge – med minner fra nettopp, fra i går eller fra i fjor.

Et elveleie

Kan hende kan dagsløpet i Eplekarten sammenlignes med et elveleie som varierer i bredde. Store deler av dagen er elven bred og åpen, men i visse deler ledes den gjennom smalere partier. Når elveleiet er bredt, finnes de voksne der som trygge holmer i landskapet der en kan søke varme og nærhet, veiledning og ro. Når elveleiet smalner, som for eksempel når vi har ring, måltid og påkledning, er det de voksnes rolle å føre an mellom breddene. Barna kjenner elveleiet og forholder seg til det som til et trygt landskap. Den voksne rollemodellen kjenner også landskapet og trer frem for barna på tilpassete måter i løpet av dagen. Med denne erkjennelsen, bygges også de enkelte deler av dagen opp.

Alt til sin tid

Steinerpedagogikken blir kalt "utviklingsdidaktisk". Trinnet barnet står på er avgjørende for hvordan det nyttegjør seg pedagogikken.

- Alder, modenhet og erfaring
- Fysisk utvikling
- Hjernens utvikling
- Motorisk utvikling
- Språklige utvikling

Både barnehagenes offentlige rammeplan og den steinerpedagogiske barnehageplanen fokus er hva barna skal oppleve. Skolens læreplan har fokus på hva barnet skal kunne.

For å oppleve trengs

- Tiden til å oppdage omgivelsene
- Tiden til å oppdage hverandre
- Tiden til å oppdage seg selv.

